

ПРАЧЫТАЙ І ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ!

Пачну з таго, што можа ўбачыць паэт у вядомым усім творы мастацтва. Гэта, мабыць, даць падставу мне потым больш смела гаварыць пра яго сувязь з навакольным жыццём і пра інтымную лірыку.

Два паэты наведвалі Луўры. Абодва былі ўзрушаны Самафранцкай Нікай і Венеры Мілосай. Гэта і не даўна. Бо і тыя з нас, каму яшчэ не давялося побачыць крылатую багіню Перамой, падобную да найпрыгажэйшай у свеце птушкі, і багіню жаночай Пеканты, ведаюць аб іх і чакаюць сустрэчы з імі. Адзінаццаты, усхваляваны Нікай, якая правай нагой ступае на нос карабля, каб паведаць пра перамогу ў марскім баі, паікадаваў, што скульптура дайшла да нашых часоў без галанды. І ў вершы выказаў заўвагу, што дзеда яго гэтая багіня «страшліва галава». Адуванне імклівага паветра, сардэчнага парыву і ўрачэтай Перамой звужалася пад перам паэта да паўнага мужыцкага погляду і да, хоць трашнага, але не глыбокага каламбурна.

Статуя Афродыты была адшукана на іншым востраве, на Мелесе. Вучоныя да гэтага часу спрачаюцца наконт таго, што гэтая багіня, вядомая пад імем Венеры Мілосай, трымала на ўзнятай руцэ — ці то лустра, ці то вераніж, ці то славуэта яблыка. Відомы і легенда, наводзі якой руці ў статуі былі адбіты і анікі ў мору ў 1820 годзе, калі паміж французскімі і грэчаскімі маратмі завязалася бойка за мраморную прыгажуню пры гаргузю на не карабле. Заўважым: усё — лустра, і яблыка, і гая сварка паміж мужчынамі-мараканамі, — літаральна ўсё дае падставу для стварэння паэтычнага твора. Аднак у вершы, які нарадзіўся ў Луўры, мы чытаем:

Вачу: ідзе яна лёгкая надоем.
Рук няма, Паўна, маліна
сирывыла,
Каб перад небаў і перад анёлаў
Грудзі свае імі не заслінула.

У першым выпадку крылатая перамога падікала паэту думку пра сабе і голы аб сабе, абудзіла эгаістычныя пацукі зайдрыцы. У другім — багіня, чыё аблічча ўвабляе ідэал жаночай прыгажосці, выклікала жанчародны рэзрум аб справядлівасці лёсу, дзякуючы якому цяпер усё людзі адкрываюць для сабе зямное харавство Венеры Мілосай.

Я прывёў прыклады гэтых двух адкрыццяў паэтычнага, вядома, аўсім не для таго, каб супрацьстаўляць адзін аднаму аўсім розных паэтаў — паліка І. Страфа і беларуса М. Танка. Хачелася падкрэсліць інашае: у мастацкай творчасці, на мою думку, заўсёды ёсць гэта — «для сабе» і «для людзей». Асабліва ў лірыцы.

Надаўна выдзелена кніга Максіма Танка і называецца — «Лірыка». Вышэй я паспрабаваў паказаць, як паэт адкрывае сам і радуецца адкрытай для людзей зямной прыгажосці. Тут варта ўдакладніць: не для ўсіх. З першых крокаў па вялікаму свету Максім Танк адчуў і зразумеў, што чалавечы падзелена на класы, на тыя, каму шчасце трыба здабываць у бах і працы, і на тыя, для каго яно — у сьвятлым Ісванні. Не здаваў ён у 1937 г. шчыра прызнаваць п'янай багеме купленых беларускай уладой усялякіх «дзельцоў» і «данцельцоў» паэзіі:

Прышоўшы зморны дамоў,
Да позыяй ноты мы вершы
Ад вайных палыняў, ад слядоў.

Мы, бо добра ведае і ведае, што такое сапраўды чыстае, у вышэйшым сэнсе гэтага слова, мастацтва. Чыстае — калі на ім адбрак народных пакут і водбірае рэвалюцыйных пакараў. Чыстае — гэта значыць, вядучае, навастранае. Як ляжэ і як парог плуга. Як конус ракеты.

У кнізе «Лірыка» сабраны вершы амаль за трыццаць год. Ёсць творы з тых зборнікаў, якіх ў Заходняй Беларусі пласудзіны кніжніцавалі і палілі. Ёсць такія, што нагадаваюць літоўскія і наліпскія — «Прачымі і перадай другому!» — Грамадзянская публіцыстыка і самыя запавятыя пацукі ў Максіма Танка вядомыя грамадзянскія акрэсленыя. Здарэцца, крытыка падкрэслівае і хваліць таго або іншага паэта за тое, што ён не адразае, з пэўным ваганнем шукаў шлях да ідэальнай яснасці і, нарэшце, трывала стаў на пазіцыі сацыялістычнага рэалізму. У гэтым той-сёй бачыць нават непазбежную школу жыцця, дзе гартуноча погляды і вызначваюцца меркаванні. Максім Танк адразу заняў месца пад пэўным і адзіна аднаведным яго таленту і светаўспрымання сцягам, не выбарочна колера, а ведаючы: праўда адбываецца пад чырвоным. Толькі пад ім!

Я — адна толькі ігна
што гісторыя паэзіі
Ісцыву на сабе
не ведаюць стому
У гісторыі суровых.

Менавіта таму, што Максім Танк адразу знайшоў сваё месца па пэўна бачына, ён не стаў адзінацім і нерухомым у правах сваіх пацукі. Яго лірыка нават у часы, умоўна кажучы, «крынічных вершаў» пазбагала штучнай унёскасці. Яна хутчэй і часцей за ўсё задумана і разважана. Натхненне паэта — у дынаміцы радка, ва ўнутранай дыялектыцы пацукі. Мабыць, не выпадкова Максім Танк быў такім сільным да баллады, да легенды, да народнай песні: знаў вучыць лірыку стрыманаму адбору мастацкіх сродкаў. Праўда, у аднак лірыка перастрэрае мастака ад прыблудаў.

цябе не закралі асобныя паэтычныя радкі. Бо ўвогуле «Лірыка» Максіма Танка ўзрашае, захапляе і робіць яшчэ больш блызкай яго самабытна паэзію. Агульнае ў гэтым паэзіі — гэта жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

най перадачы душэўнага стану чалавека ў эпасе. Недзе тут, у гэтым сплыве, паэзія набывае якасці важнага і патрэбнага людзям слоўна-образна. Той, хто сказаў, што сапраўды паэт натхніце інішых, а не толькі выглядае за боку натхніце, безумоўна, меў рацыю. Вось і ў наслідуючым развіцці лірычнага таленту Максіма Танка можна ўбачыць, як гэты ідэяна пэпаэты змагаў у паэзіі шукае і знаходзіць найбольш выразныя мастацкія сродкі ўладарнага ўздзеяння на чытача.

Менавіта ў гэтых пошуках яго лірыка ведае каштоўныя здабыткі і зазнае часы, што такое паэтычныя страты. Калі Максім Танк рыфмуе «усе вхоладіце запечатленія» і пасля друкуе гэта «в журале ісколадіце» (Ул. Малюхін), міжволі ў вачах тваіх замест шматкаляровых малюнкаў пачынаюць стракціць наіды чарнавыя зюндэ. Перадольваючы напалвы складаных жыццёвых уражанняў («Каманні»), калі ў сэрцы адбукаецца настроі адтэту ў вырай «увогуле» — «з ітупінаю сымбл», з расталая вадой і з громам; аддаўшы даніну энціурэйскаму гімну ў гонар натуральнага жыцця («Пуна — такая святлыя, дзе на працягу вікоў амаль усё высеілі стравіліся над перазвом кама-роў»), Максім Танк дазваляе сабе і пагуляць у паэзіі і сіласці 38 радкоў пра тое, што мы знаходзім у сельмагу: пра стужкі, завушнічкі, хамуты, падушкі... Простае выглядае спрочаным. Даходзівае ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

цябе не закралі асобныя паэтычныя радкі. Бо ўвогуле «Лірыка» Максіма Танка ўзрашае, захапляе і робіць яшчэ больш блызкай яго самабытна паэзію. Агульнае ў гэтым паэзіі — гэта жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

Мо і ён ужо толькі кулі, яны
Хочелі прабыць яго Контэ,
І тую магілу без індустрыі імя,
Што ўважвалі каналі для Контэ.

Дэмакратыя і фарызм, капіталістычны прыгнет і сацыяльнае вызваленне ў назві Максіма Танка — заўсёдыныя праблемы. Для яго іны такіх я адвечных, як матычы каханая і адрады, жыцця і смерці ў мастацтве ўсё часоў. Міжнародная тэматыка лірыкі Максіма Танка — заканамерная, не выпадковая ўспрымачч бяздумным. Паэтычнае адкрыццё падмаіняцца банальнасці вынікова напісат таго, што «яны, скажы, тавару тут няма!». Намысла лічыць, нібы ад вершанай рэгістрацыі, ад паэтычнага наведання і да мастацкага адкрыцця — адзіна крок.

Зразумела, і ў гаўлаве не прыйдзе сцявядраць, быццам такія вершы ў Максіма Танка вынаюць неспка зробленымі. Ён з тых мастакоў, пра тэхніку якіх некажым і гаварыць, бо валодае ён так на-майстэрску, што не заўважаш, захоплены агульным настроем верша. І пасля таго, як прачытаеш трыя ж даволі цымлыны «Каманні» або прастайнейшы «Сельмаг», крэфдзеш з інішай прычыны: віртуозна зроблены радкі паідаюць урочне рэнт іліе абываючым. Паэтычныя настроі твора застаюцца абшаннем адкрыцця. Бачым сам Максім Танк, як аўтар, натхніце. Аднак натхніце чытачоў толькі гэтым бывае нідэтка.

Чаму заўважаш гэтыя прыкрыя і даволі радныя ў «Лірыцы» строфы і вершы? Наошта пра іх гаворыць Гэтае жаданне, мабыць, унікае талды, калі ты сустракаеш ініту сапраўды буйнага майстра паэзіі. Спачатку хочацца абвінаваціць самога сабе: апаэты, ты апаэты не зразумеў і, таму

ДОБРАЯ РЫСА

Калі я быў на канікулах у вёсцы Канавалава на Віцебшчыне, часта бачыў на вясковых вуліцах юнага вельсепедыста з тоўстай звязкай кніжак на багачкіну. Аднойчы падлетка зайшоў да нас.

— Якую б вы кніжку хацелі пачытаць? — прывітаўшыся, спытаў ён.

— А часопіс можна? Прывялі, калі ласка, апошні нумар «Полымя». — папрасіў я.

— Вядома, можна. Праўда, у бібліятэцы яшчэ няма, але як толькі прыйдзе, адразу ж прывяжу, — паабяцаў хлопцёк.

Слова свайго Яўна Хаванскі стрымаў: праз дні два — тры я таўраў свежы нумар часопіса.

Пазней я даведаўся, што Яўна — адзін з памочнікаў загадчыцы Дзяўчанскага сельскага клуба Зінаіды Рыгораўны Гурко. Клубная бібліятэка абслугоўвае некалькі вёсак і амаль у кожнай з іх ёсць актыўна-кніжны пункт з невялікай абменнай бібліятэкай.

Адна з такіх бібліятэкаў пяты год працуе ў невялікім рабочым пасёлку Лосьвіда. Пачала гэтую карысную справу работніца саўсага Кацярына Мікалаеўна Краўцова. Не адрозніваў яе ад іншых, і ў першы год чытачоў грамадскай бібліятэкі можна было пералічыць на пальцах. Але паступова жанчына навучылася ўмела прапанаваць друкаванае слова. Яна часта гутарыла з рабочымі, раіла прычытаць найбольш цікавую кніжку, настойліва запрашала заходзіць у бібліятэку. Уважліва сачыла за першымі крокамі грамадскай бібліятэкі-перасоўкі і Зінаіда Рыгораўна. Загадчыца клуба свечавана і планавалася аб тым, каб лосьвідскія чытачы мелі патрэбныя ім кнігі, падбрана для іх найбольш цікавыя выданні, а калі чаго не знаходзіла ў сваёй бібліятэцы, закланала ў раённую.

Ішоў час і паступамі бібліятэкі сталі карыстацца многія жыхары пасёлка. На аб'ёмнае грамадскае бібліятэкарскае ўжо каля сотні чытачоў. Прычыталіся людзі да чытання, моцна пасябравалі з кнігай. Вакол Кацярыны Мікалаеўны склаўся свой актыв. Гэта першыя Каленцін Воранаў, рабочы Мікалай Хмялёў, загадчыца магазіна Марыя Раманова, механікатар Федар Залескі, звацэхнік Іван Корсакаў, шафёр Мікалай Крошчанка і іншыя. Людзі гэтыя розныя, але аднае іх адна агульная добрая рыса — любоў да кнігі.

Нядаўна Кацярына Краўцова перайшла на працу ў іншае месца. Ад'язджаючы, яна перадала свае абавязкі грамадскага бібліятэкара работніцы саўсага Ніне Кіжаміна.

В. БУВІЧ.

ПАВАЖАЦЬ КНИГУ І ЧЫТАЧА

Доўгі час раённая бібліятэка ў Браславе масцілася ў цесным, непрыстасаваным памішканні.

ПАДАРУНАК МУЗЕЮ

З Польскай Народнай Рэспублікі ў літаратурны музей Якуба Коласа прыйшоў пісьмо. Яго прыслала жыхарка Варшавы Яніна Жалудкевіч-Гофман. Пасля Вялікай Айчыннай вайны яна вярнулася да народнага пэтра Беларускай Якуба Коласа з просьбай выслыць ёй збор твораў. Якуб Колас адказаў ёй на пісьмо.

Ведуючы аб гэтым, супрацоўнікі музея завярнуліся да Я. Жалудкевіч-Гофман з просьбай перадаць у музей пэтра яго пісьмо, калі яно захавалася. Хутка з Варшавы прыйшоў пакет. Перадочыўшы ў музей пэтра арыгінал пісьма Якуба Коласа, Я. Жалудкевіч-Гофман піша: «Прыслала адзінае пісьмо, атрыманае мной ад Якуба Коласа. Мне дужа прыемна, што змагу выканаць Вашу просьбу. Няхай гэты арыгінал застаўнецца ў музеі».

М. ЖЫГОЦЦІ.

ПАКАЗ ЧЭХАСЛАВАЦКІХ ФІЛЬМАЎ

9 мая г. г. спайняецца вясенняцтва гадвіна з дня вызвалення Чэхаславакіі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У сувязі з гэтай знамянальнай датай у гарадах і сёлах нашай рэспублікі праводзіцца паказ чэхаславацкіх кінафільмаў «Грамадзянін Брыкс».

ПЕРШЫЯ ГУКІ АРГАНА

Музычнае жыццё Мінска становіцца ўсё больш багатым і цікавым. Нядаўна ў новай зале філармоніі на плошчы Якуба Коласа ўстаноўлены канцэртны арган. Гэты выдатны інструмент, які па колкасці галасоў уступае толькі аргану Вялікай залы Маскоўскай кансерваторыі, а па разнастайнасці гукавых фарбаў не мае сабе роўных у Савецкім Саюзе, спецыяльна зроблены для Мінска вядомай чэшскай фірмай «Рыгер Клоес» (ціпер — народнае прадпрыемства).

Звяртае на сабе ўвагу вонкавы выгляд нашага аргана. Чэшскі архітэктар Свєтлік адмовіўся тут ад спэцыяльных упрыгожванняў канструкцыі і дэталі ад сіметрычнага малюнка, які быў раней для аргана традыцыйнага. Выяўленчы дэталі сталі самі трубы аргана (тая невялікая частка, што вышчэна ў фасад аргана) — драўляныя і металічныя, серабрыстыя і залатыстыя, канічныя і шліфаваныя, скампанаваныя ў смелай і сучаснай па малюнку, вельмі эфектыўнай, несметрычнай кампазіцыі.

Гэтым днём у Мінск прыехаў аўтар праекта новага аргана, прафесар Пражскай музычнай акадэміі Іржы Рэйнбергер. Ён кіраваў завяршэннем маляжы і настройкі аргана і даў некалькі канцэртаў, якія з'явіліся сваёй роду выпрабаваннем новага інструмента. Першы канцэрт чэшскага музычнага майстра адбыўся 3 мая. Іржы Рэйнбергер прадэманстраваў велькі мастацкі і тэхнічныя магчымасці спрактаванага ім аргана, які мае чатыры клавіратуры для рук і адну клавіратуру для ног, 73 рэгістры (кожны рэгістр — новае адценне),

Работнікі бібліятэкі нецярпліва чакалі новага памішкання. Чакалі гэтага і чытачы.

А за гэты час адбыліся важныя падзеі. Браслаўская раённая бібліятэка аб'ядналася з былой Відзаскай і гарадской бібліятэкамі. Кніжны фонд яе павялічыўся амаль у тры разы і быў звалены абы як.

Раённая арганізацыя перадала бібліятэцы будынак былой рэдакцыі, адзін з лепшых у горадзе. Усе — і чытачы, і работнікі бібліятэкі — былі задаволены. Але ў канцы 1962 года было ўтворана Браслаўскае вытворчае і калгасна-саўгаснае ўпраўленне. І з 1 сакавіка гэтага года пачала выходзіць газета. Таму бібліятэцы зноў прананавалі выехаць. Але куды?

Ранейшае памішканне занята дзіцячай раёнай бібліятэкай. Заставалася адно: памішканне былой гарадской бібліятэкі. Так раённая бібліятэка апынулася ў надзвычайных умовах. Мы ўжо не кажам пра тое, што тут і дамаць нельга аб чытальніку зале. Нават няма дзе расставіць кнігі! А іх жа больш 20 тысяч тэкстаў! Толькі некаторым з іх пашанцавала трапіць на паліцы. Астатнія ляжаць, дзе і я папапа.

П. ПРУДНІКАЎ, настаўнік.

НЕ У МІНСК ЖА ВЕЗЦІ...

Пра неабходнасць адкрыць — хача б у абласных цэнтрах распублікаваць — магазінці ці аддзелы пры кнігарнях, якія б куплялі і прадавалі насельніцтву старыя кнігі, пісалася ў друку не адзін раз. Аднак і да гэтага часу зрухаў ніякіх няма.

Дастаткова пабыць у любым кніжным магазіне, каб пераканацца, як часта там просяць старыя кнігі самай рознай пакупніцкі.

«Вайна і мір» ёсць? — Няма! — «Герой нашага часу» ёсць? — Няма! — «Ціхі Дон», «Узнятая цаліна», «Рускі лес»? — Няма, няма, няма!..

Выданні мінулых год у продажы няма. Падпісаўся б, напрыклад, чытач на збор твораў Льва Талстога, а разрозненныя кнігі гэтага пісьмачніка (прытым вельмі патрэбныя, скажам, школьнікам старэйшых класаў) прыдзе ў буднішчыны магазінаў. Але іх, такіх магазінаў, няма. Не ў Мінск жа везці кнігі з Віцебска ці Гомеля!

Паслаў я друку і аб такой форме гандлю старымі кнігамі, як камісіяны. Аднак і гэтай справе таксама не наладжана.

Упраўленне кнігагандлю, ад якога залежыць арганізацыя буднішчынскіх ці камісійных магазінаў, відавочна, не жадае браць на сябе лішняе клопатаў. Хацелася б думаць і верыць, што гэта хутка зменіцца.

В. БАРДЗЮКОЎ, г. Віцебск.

Наша гумарыстычная эстафета сёння завітала ў братню Балгарыю. Прапаную увазе чытачоў апавяданні, заметкі і малюнк Балгарскіх пісьменнікаў і мастакоў.

Пераклад на беларускую мову зроблен В. Нікіфаровічам.

ЧАРГОВЫ АГЛЯД БАЛГАРСКОЙ МУЗЫКІ

Дзесяты агляд нашай музыкі прайшоў з велькім поспехам. Балгарскія кампазітары грэх пакаленняў: старыя, сярэднія і маладыя — зрабілі велькі крокі ў сваім творчым развіцці. Паслуханыя створылі сведчаць аб імклівым узлёце як сімфанічнай і камернай творчасці, так і жанра песеннай і харавой музыкі.

Як былі прадстаўлены паасобныя аўтары? Нам здаецца, вельмі добра. Ніколі ўзровень нашай музыкальнай прадукцыі не быў такі высокі.

Пранікнёна і ўсхвалявана прагучала Сёма сімфонія нашага старэйшага майстра, лаўрэата многіх прэміяў, народнага артыста, прафесара кансерваторыі, галоўнага рэдактара часопіса «Музычная творчасць», члена рэдкалегіі музычнага выдавецтва, члена мастацкага савета Оперы і Музычнага тэатра, старшыні камісіі па адбору харавых і маршавых песень, члена-карэспандэнта Балгарскай акадэміі навук і дырэктара Інстытута музыкі і музыказнаўства пры той жа акадэміі прафесара Асена Чалабэва. Багатай эпічнасцю твораў і бліскучым інавацываннем дэталей стварала цудоўны канцэрт Усё гэта можа адну закончаную і стаўную форму, вызначаную глыбокай індывідуальнасцю і шматфарбнасцю талнаўнасці і характэрна для чалабэўскай творчасці наогул.

Не менш ўсхвалявана і пранікнёна прагучалі і другія велькі сімфанічны творы — канцэрт для вялчанчлі з аркестрам другога нашага майстра, лаўрэата многіх прэміяў, народнага артыста, прафесара кансерваторыі, намесніка галоўнага рэдактара часопіса «Музычная творчасць», галоўнага рэдактара музычнага выдавецтва, начальніка старэйшых класаў адрдэля пры дырэкцыі радыё і тэлебачання, члена мастацкага савета Балгарскай кінематографіі, члена-карэспандэнта Балгарскай акадэміі навук, дырэктара Інстытута музыкі і музыказнаўства і члена вучонага савета Інстытута музыкі і музыказнаўства прафесара Славы Пенчава. Багата аркестраў твора, разам з бліскучымі

Адназур: — Трымаюся за гэты сцяг толькі з-за дрэўна.

Мал. Т. ПИДАРАВА.

НА СХОДЗЕ ЛІТАРАТАРАЎ

(ВЫПАДКОВЫЯ ЗАПІСЫ)

А. гаварыў доўга і з запалам, але калі ж ён перастае даваць усім асціжкі ў залежнасці ад таго, як хто адзначае А.?

Пасля сваёй прамоў Б. пачынаў са злёва паказваць са сходу. Ён даўно ўжо страціў звычай слухаць словы, якія належаць не яму.

У В. ёсць сваё тэма, і ён заўсёды прауваляе цярпліва і велькідушна: ён гаворыць толькі пра тых, каго ўжо раскрытыкавалі.

Г. заўсёды шчыры і велькі канкрэтны. Перад дзіцячымі пісьменнікамі ён гаворыць пра рамесніцтва літаратуры, перада мастацкі крытыкуе.

Слова ўзлы малады літаратар Ж... Не разбіраўся асабліва ў сродках, кіруючы кампліментарымі.

І на гэты раз абмеркаванне галоўнага пытання не абшлось без удзелу тае Е. Як жа іншак чалавек напоўніць усім аб сваім існаваннем...

У другім аддзеле І. Рэйнбергер выканаў творы французскіх кампазітараў Франка і Анэра, чэшскіх кампазітараў Відэранера (велькі цікавае яго «Таката і фуга») і Яначка. Па просьбе слухачоў артыст шмат іграў твораў звыш праграмы. Сярод іх: цудоўную «Фугу ля міно» чэшскага кампазітара Чарнагорскага і яшчэ адну выдатную арганную кампазіцыю Баха — «Таката і фугу рэ міно».

Складаная тэхніка ігры на аргане патрабуе ўдзелу ў кожным канцэртэ асістэнта, які пераклучае ў патрэбны моманты рэгістры ў адпаведнасці з мастацкай задумай арганіста-выканаўцы. І. Рэйнбергер асістэраваў яго вучаніца па Пражскай музычнай акадэміі Дагмара Ледлава, якая 4 мая выступіла ўжо як самастойная канцэртантка (ёй, у сваю чаргу, асістэраваў артыст Беларускай філармоніі, цымба-

СЮОВА БАЛГАРСКИМ ДРУГАРАМ

Пятро НЕЗНАКОМАЎ

НАША ГУМАРЫСТЫЧНАЯ ЭСТАФЕТА СЁННЯ ЗАВІТАЛА У БРАТНЮ БАЛГАРЫЮ

Чалавек урачыста, з пачуццём уласнай годнасці ўвайшоў у залу, павольна абвёў усіх прысутных хірургічна вострым позіркам, прайшоў наперад і сёу побач са сцэнарыстам. Члены мастацкага савета толькі што пачалі збрэцка.

Праз хвіліну ўвайшоў вядомы кінакрытык, рэжысёр і драматург Г. і сёу на два рады ззаду ад Л. Павебра адразу ўважліва нейкіх невядомых яшчэ вучоных біякі, і чалавек, не азіраючыся, адчуў, што ўвайшоў нехта больш важны, больш значымі і больш папулярны. Як бы там ні было, Л. азірнуўся, каб упэўніцца, што адчуванне не падало яго. Падароўкаўся і пачаў неспаложа круціцца ў крэсле. Стаў абмацаваць то левы, то правы падлакатнікі, спрабаваў, ці не хістаюцца яны. Потым усімі пальцамі пачаў ціснуць на спіньку.

— Ат, якое хісткае, мусіць, бракуванае крэсла і калі, нарэшце, наша прамысловасць будзе выпускаць мэбля толькі вышэйшай якасці? Чалавек узняўся, паказаў рукамі, фарбамі танальнасці, глыбокае паэтычнасць і своеасаблівае індывідуальнасць аўтарскай мовы, як і закончаная і ясная форма, — усё гэта гаворыць аб выключнай творчай самабытнасці, якая і ўсхвалявала шматлікіх слухачоў.

З велькім поспехам прагучалі і творы кампазітараў сярэдняга пакалення: Яні Янкава, Дачы Янакіева, Крыстана Канстанцінава, Велічка Дымчава, Міколы Шарланджыева, Барыса Нікава і іншых. Бліскучы каларыт гэтых твораў — як сімфанічных, так і камерных — у спалучэнні з глыбокай і ўсхваляванай эпічнасцю і творчай своеасаблівасцю, таксама і як тонкае інавацыванне і самабытная форма — усё гэта з прыхільнасцю было сустрэта публікай.

Велічка прайшлі і выступленні маладых. Зраўмела, Ім яшчэ трэба многа і многа вучыцца, асабліва ў такіх майстроў старэйшага пакалення, як прафесары Чалабэў і Пенчаў, а таксама і ў такіх калег сярэдняга пакалення, як Янакаў, Янакіеў, Канстанцінаў, Дымчаў, Шарланджыеў, Нікаў, і іншых.

Аднак, сур'ёзнай крытыкі заслугоўвае публіка, якая запаніла залу, дзе адбыўся агляд. Яна не толькі не правіла належнай цікавасці да твораў, яны выконваліся, але ў апошнія дні агляду (як і ў першыя) проста не хадала на канцэртны. Праўдліва Саюза кампазітараў неабходна адразу ж прыняць рашучыя захады і сур'ёзныя меры дэля таго, каб стварыць дысцыплінаваную публіку, якая была б заўсёды ў захапленні.

Дык за працу ж, таварышы! За стварэнне такой публікі! Толькі тады на шляху развіцця балгарскай музыкі не будзе ніякіх пераходкі і шчыліны, а ён будзе гладка і рухова.

Міралюб ДАГАДЗЕЎ, музыказнаўца і музычны крытык, вясціт Інстытута музыкі і музыказнаўства, член рэдкалегіі часопіса «Музычная творчасць».

атрымліваючы велькі вальныя лісты, нават тэлеграмы, у якіх іх альбо хваліць, альбо крытыкуюць. Каму-небудзь здасца, што ўсе балгарскія чытачы ведаюць мае творы, але я велькі рэдка атрымліваю лісты, у якіх было б напісана: гэта мне падабалася, гэта мне кранула альбо гэта мне не падабаецца. Я не цешу сябе такімі лістамі. Але мяне крануў да сляз аднойчы цырульнік, якому я выпадкова трапіў. Пачаўшы шчоўкаць нажніцамі, ён цмокнуў языком. «Я, — гаворыць, — чытаў вашы творы. Цікава, велькі цікава! Чытаю іх кожны вечар. Вы — Мэйн Рід, ці не праўда?»

Запісаў Ж. ОГНЕЎ.

МАЛЕНЬКІЯ АПАВДАННІ ХІСТКАЕ КРЭСЛА

Чалавек урачыста, з пачуццём уласнай годнасці ўвайшоў у залу, павольна абвёў усіх прысутных хірургічна вострым позіркам, прайшоў наперад і сёу побач са сцэнарыстам. Члены мастацкага савета толькі што пачалі збрэцка.

Праз хвіліну ўвайшоў вядомы кінакрытык, рэжысёр і драматург Г. і сёу на два рады ззаду ад Л. Павебра адразу ўважліва нейкіх невядомых яшчэ вучоных біякі, і чалавек, не азіраючыся, адчуў, што ўвайшоў нехта больш важны, больш значымі і больш папулярны. Як бы там ні было, Л. азірнуўся, каб упэўніцца, што адчуванне не падало яго. Падароўкаўся і пачаў неспаложа круціцца ў крэсле. Стаў абмацаваць то левы, то правы падлакатнікі, спрабаваў, ці не хістаюцца яны. Потым усімі пальцамі пачаў ціснуць на спіньку.

— Ат, якое хісткае, мусіць, бракуванае крэсла і калі, нарэшце, наша прамысловасць будзе выпускаць мэбля толькі вышэйшай якасці? Чалавек узняўся, паказаў рукамі, фарбамі танальнасці, глыбокае паэтычнасць і своеасаблівае індывідуальнасць аўтарскай мовы, як і закончаная і ясная форма, — усё гэта гаворыць аб выключнай творчай самабытнасці, якая і ўсхвалявала шматлікіх слухачоў.

З велькім поспехам прагучалі і творы кампазітараў сярэдняга пакалення: Яні Янкава, Дачы Янакіева, Крыстана Канстанцінава, Велічка Дымчава, Міколы Шарланджыева, Барыса Нікава і іншых. Бліскучы каларыт гэтых твораў — як сімфанічных, так і камерных — у спалучэнні з глыбокай і ўсхваляванай эпічнасцю і творчай своеасаблівасцю, таксама і як тонкае інавацыванне і самабытная форма — усё гэта з прыхільнасцю было сустрэта публікай.

Абслугоўванне грамадзян пры пашкодненні тралейбуса.

Мал. Г. ЧАУДАРАВА.

ПРОЗВИЩА

Напісаў я фельетон. Даў пачытаць жонцы, Здаволена сяджу і чакаю стаючых рэлік. Але яна скончыла і адразу пачула ў далоні: — Ты з галаду з'ехаў! Гляджу і нічога не разумею. Не ўважліва сіню ў яе словах. — Чаму ты свайго героя назваў Ралеўска?

— Усё яшчэ гляджу на яе тупа. — Ты ж да таго і зусім дурань! — кіла мая жонка. — Мой жа загадчык аддзела кадраў — Рылеў. — Дык і што? Ралеў — гэта ж не Рылеў.

— Дурань! Прыдумай зараз жа іншае прозвішча. Я прымуся працаваць усе свае магазыны звыліны.

— Векілеў? — спытаў праз некалькі хвілін з надзеяй. Жонка паглядзела на мяне з агідай. — Ты ж ведаеш, што ў аднаго з нашых інспектараў прозвішча Кадашаў.

— Мамарчаў! — не здаваўся я. — Ты даведзеш мяне да інфаркту! — Жонка аж тупнула нагой ад здосці. — Ты што, забываўся прозвішча свайго дырэктара?

Яна мела рацыю. Дырэктар мой — Марчаў. Я зусім засумаваў, але працаваў мужна працаваў брацьбу. Я называў прозвішча адно за адным, а жонка адразу ж знаходзіла лабодныя срод яе і маіх прамых і ўскосных начальнікаў. Я аж успацеў, разлазваўся.

— Шашоў! — выгунуў, нарэшце, я. Жонка ў момант сціхла. Спраўды, мая знаходка была геніяльнай. Наўрад ці знойдзецца чалавек з такім прозвішчам. Я за-

Незвычайным было другое аддзяленне канцэрта: прафесар Кёблер іправаваў на прапанаваныя яму музычныя тэмы. Жаір імпровізацыі (г. зн. стварэнне музыкі выканаўцаў у прысутнасці слухачоў) у працэсе сама выканання) быў вельмі папулярны ў XVIII і ў першай палавіне XIX стагоддзяў. Паступова цікавасць да імпровізацыі зніжчалася, і ў нашы дні гэты від творчасці і выканаўчасці амаль зусім знік з канцэртнай практыкі. Там большую цікавасць уаўлялі імпровізацыі інаменкага гося.

Прысутныя на канцэрте вельмі ахвотна адгукнуліся на запрашэнне Кёблера і прапанавалі яму даволі многа разнастайных музычных тэм для імпровізацыі. Прафесар выбраў чатыры беларускія народныя мелодыі — «Перапалчана», «Лявоніху», «Мікіту» і «А ў полі ніўка», дзе папулярныя савецкія песні — «Хай заўжды будзе сонца», «Астроўскага і «Падмакоўныя вечары» Салаўева-Сялога, а таксама вядомы твор Шульберта «Але Марыя».

У сваіх імпровізацыях Р. Кёблер часам даўка адымалі ад першапачатковай тэмы. Аднак і простая распрацоўка первічных мелодый была дастаткова цікавай і незвычайнай. Ва ўсім выпадку наш гося прама сябе велькім майстрам паўзабытага жанра імпровізацыі. Асабліва задавальненне прынёслі слухачам імпровізацыі на беларускіх народнай тэмы. Магчыма, некаторыя прыёмы развіцця беларускіх мелодый былі «інамецкімі», але імпровізацыйны ўзорамі беларускай народнай творчасці. Яго імпровізацыі кампазіцыі былі зместоўнымі, дынамічнымі, стройнымі па форме.

Пяць арганых канцэртаў (яшчэ ў двух канцэртах выступілі сумесна І. Рэйнбергер і Д. Ледлава) паказалі велькі цікавасць мінскіх слухачоў да арганнай музыкі. Пакладзены добры пачатак. Наперадзе — яшчэ шэраў канцэртных сезонаў — яшчэ не мала новах сустрэч з выдатнымі майстрамі арганнай ігры.

Л. АУРЭБАХ.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗГУР, А. І. БУТАКОЎ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, Т. А. ДУБЕКОВА, Г. М. ЗАГАРОДНІ, В. Б. ЛАДЫГІНА, В. УЛ. ІВАШЫН, А. М. КАШКУРЭВІЧ, А. Н. МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), П. М. МАКАЛЬ, І. А. САНКОВА, Р. К. САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), З. Ф. СТОМА, М. Г. ТКАЧОЎ, Р. П. ШЫРМА.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўторак і пятніцу.

НАШ АДРАС І ТЭЛЕФОНЫ: г. Мінск, вул. Захарва, 19. Тэлефоны: прыёмны рэдакцыйна-сакратара — 3-22-61, аддзела літаратуры — 3-21-53, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры — 3-22-04, аддзела інфармацыі — 3-22-04, выдавецтва — 3-19-52, бухгалтэрыі — 3-11-03.

«Літаратура і искусство» — орган Міністэрства культуры і правлення Саюза пісатэляў БССР, Мінск. Індэкс 63856. Друкарня выдавецтва «Звязда». АТ 10228.

Выступае Іржы Рэйнбергер.